

Защо расте детската престъпност?

● АГРЕСИЯТА СРЕД ДЕЦАТА СЕ УВЕЛИЧАВА НЕПРЕКЪСНАТО

От Калин Петров

От ден на ден се извършват все по-тежки престъпления от деца. Разнообразието обхваща почти всички престъпления, които се извършват и от възрастни - побоища, грабежи, жестоки убийства, брутални изнасилвания, шофиране в нетрезво състояние, употреба и разпространение на наркотици.

Детската престъпност и агресия придоби особено големи размери през 2009 година.

Голяма част от българските деца съзнателно не изпълняват законите, разпоредби, доколкото ги има. Защото вече 20 години нашите парламентаристи така и не успяха да сътворят и приемат закон за престъпността сред малолетните. Голяма част от българските деца не спазват елементарните обществени и училищни порядки и норми. И се създава неконтролируемо поведение на малолетни.

Обичайно явление е да чуеш на улицата момчета и момичета, които се псуват, да видиш как се бият... Момичетата в някои отношения стават поразпуснати и опасни от момчетата.

Защо голяма част от българските деца едва ли не озверяват, приемат хладнокръвно насилието? Кое поражда детската агресия? Кое ги кара да вършат жестоки престъпления?

Разбира се еднозначен отговор на тези въпроси няма. Много са факторите, които доведат децата до престъпност. Насилието, незачитането на

реда, грубостта и простотията ги залива отвсякъде - у дома в училище, на улицата, от телевизионния екран...

На първо място определяща в това отношение е семейната среда. Родители се карат, пи-

алното им поведение тръгва извън нормите и правилата.

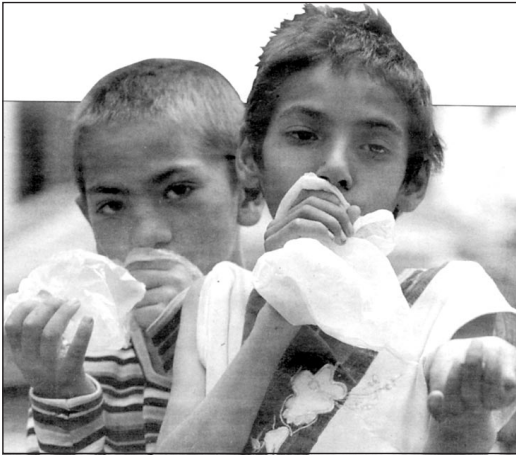
Непрестанен инкубатор на все нови и нови деца-престъпници са циганските семейства. По-голямата част от кражбите, побоищата, изнасилванията, убийствата се извършват от непълнолетни циганчета. Голяма част от ромите живеят от социални помощи, просия и кражби. Затова раждането на повече деца при тях се е превърнало в бизнес. Повече деца - повече помощи. Но... и повече престъпност - просия, джебчиство в градския транспорт, кражби по всички възможни места.

Обучението на ромските деца в джебчиство и всякакъв вид кражби е масова практика и „добър“ бизнес..

Предназначението на възпитателните училища е да превъзпитават децата, тръгнали по лошия път. Възпитателната и „изправителна“ дейност на нашите интернати обаче не само че не е ефективна, но е далеч от отредената им роля. Напоследък излязоха наяве няколко примера, които доказват, че в изправителните домове се върши точно обратното на това, за което е предназначението им. Те стават инкубатори на детска престъпност, катализатори на агресията сред малолетните. И вместо да ги превръщат в редовни български граждани, те способстват за оформянето им като закоравели престъпници.

Не на последно място е ролята на законодателството.

Необходимо е цялостно да бъде преразгледана дейността на домовете и тя да бъде реформирана или тези институции да бъдат закрити.

янтват, посягат си на бой, рушат достойнството си взаимно... Всичко това поражда у децата апатия и разочарование, които по-късно преминават в агресивност. А причина за горните сцени в семейството често са потискащите социални условия - безработица, беднотия, никакви шансове за реализация... Родителската безизходна води до детската агресивност към околните. След като не намират опора отникъде, децата отрано започват да се оправят сами. За целта предприемат необмислени, спонтанни, дръзки действия. И тръгват по наклонената плоскост, която лесно ги отвежда до спречквания, сблъсъци, дрога, секс... Липсата на контрол ги води все по-безпрепятствено надолу - отключва агресията, превръща в непредвидими действията им... Соци-

Поет и борец за свобода

● ОТКРИТ Е ПАМЕТНИК НА КРЪСТЬО ХАДЖИИВАНОВ

По случай 80 години от рождението на поета-борец за свобода Кръстьо Хаджииванов

в гр. Сандански беше открит негов бюст-паметник на 13 ноември.

Идеята е на инициативен комитет, фондация „Спартак“ и община Сандански.

При откриването на паметника присъстваха десетки земеделци и други привърженици на свободата и демокрацията в България.

Преди кметът на гр. Сандански Андон Тотев да открие паметника, последният беше осветен от епископ Данаил и двама свещеници.

Всеки човек в името си носи своето призвание и своята съдба. И Кръстьо през краткия си живот носи своя тежък кръст - да умре за свободата.

Кръстьо Хаджииванов е роден през 1929 г. в будно земеделско семейство в с. Капатово. Още като ученик в гимназията в гр. Сандански и по-късно като трудовак в с. Блатешница, Радомирово, Кръстьо се откроява с непокорството си пред комунистическите власти, с обаянието си на оратор и обединителна личност, с противодействието на всяко насилие. Когато „народната“ власт му предлага да й служи срещу лични облаги, той отговаря: „Не разбрахте ли, че аз никога

няма да стана слуга и палач на никоя диктатура и най-малко - на сталинската!“

Кметът Андон Тотев открива паметника

При инсценираното му убийство край границата през 1952 г. се пуска слух, че е дошъл като диверсант от Гърция. Гробът му и до сега все още е неизвестен.

До 1989 г. българската емиграция, макар и откъслечно, публикува в чужбина негово творчество, а след тази дата духът и поезията на Кръстьо възкраснаха с първите публикации в България и в Чехословакия.

През 1996/97 г. бе издигнат негов мемориален паметник при с. Кулата, край брега на река Струма, където се предполага, че е лобното му и гробно място.

А мястото му сред сегашните и бъдещи поколения е определено от неговото безсмъртно дело.

Ето строфа от едно стихотворение, написано от петричката поетеса Магдалена Шумарова за него специално при откриването на паметника:

Кръстьо,
Ти си днес
от камък откъртен,
ти си отиде без време
от нас.
Но - оставаш безсмъртен
в нашата песен,
в нашия глас...

Светлата пътека към звездите

На 09 ноември 2009 г. издателство „Буквите Пъблишинг“ публикува електронната стихосбирка на Габриела Цанева „Светлата пътека към звездите“.

След „Догонвам бягачия ден“ (1998 г.) и „Заскрежени птици“ (2008 г.) това е третата поетична книга на авторката.

Ето какво казва Петко Огойски в предговора, озаглавен ЗАДЪХАНОСТ ОТ МИСЛИ И ЧУВСТВА:

„Констатацията, че времето в което живеем е един нескончаем порой от бързина и трясък, груб прагматизъм и комерсиализъм, сред който човек просто е загубил усещането си за своето лично присъствие в света, стана вече една банализирана истина.

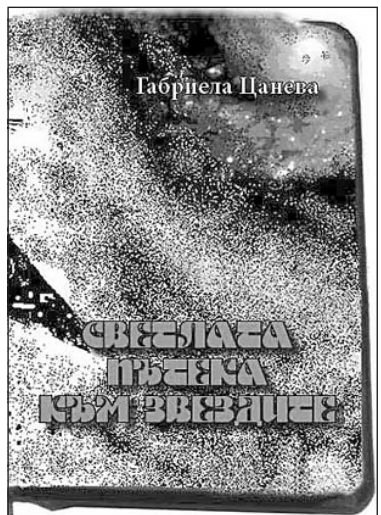
Повлечен от този порой, човек все по-малко часове, дори мигове, успява да отдели за духовните си потребности. Все по-малко пее и танцува, слуша или създава музика, пише или чете поезия...

Първенстващите нужди на тялото, физическото оцеляване сред развълнуваното море от материални проблеми го подтичка денонощно.

Но - един малък на глед случай до голяма степен ми върна вяра, че и изконно закодираните в човешката натура жажда и потребности не могат да бъдат изтръгнати от душевността му.

Преди седмица беше, край мен прогърмя с многотонната си машина трамвая и там, направо между релсите, след вихъра на прелетялата стихия, изправи главичка едно израс-

нало между паветата едва две педи високо, синьо цветенце... Учудих се и тогава как неотстъпно е устояло това крехко

стъбълце и героично е потвърдило закодираният в попадналата там семка и вид, и размер и цвят...

Сигурно след време щях да забравя този случай, ако асоциацията с настоящата стихосбирка не ми го беше напомнила днес.

* * *

Чета, препрочитам и размислям над най-новата стихосбирка на поетесата, писателката Габриела Цанева. Ето, че и нейният живот протича сред гърмящата столичен град, че прозаичната й професия на адвокат и обществен деятел съвсем не са изсушили в душевността й това, за което личи, че е родена...

Думата ми е, че очевидно не

лесният й делник не само не я е приковал върху бюрото и папките с хорските дела, а може би обратното е по-вярно. Защото е написала и издала няколко хубави книги, а настоящата ѝ стихосбирка е плод на намерението ѝ да събере разпиляното по вестници, списания, форуми и сборници поетично творчество, за да го представи пред читателите в един по-цялостен вид.

Но това тя прави повече за пред себе си, защото е млада и е твърде рано да бъде една равностетка пред четящите. Това е поезия свръхсъвременна, поезия на задъханото и развихрено ежедневие. Тук всичко е само щрих, крачка, въздишка или усмивка, като лъкатушешката линия върху лист от електрокардиограма.

Да си призная, аз не пиша така. И това е съвсем осезателен знак за разликата между поколенията. Поезията на Габриела Цанева е адресирана към съвременния, мислещия също така динамично читател, за който подробната описателност на мисли, чувства и събития е като да смени своето БеЕмВе със скърцащия по релсите трамвай...

Имам обаче и предположението, че за по-възрастните хора, сторонници или поклонници на поезия, тези стихове могат да изглеждат и само като отделни сантиментални изблици, като наредени в етажер строи думи... Но - това ще е погледът на примитива, който е днес на изчезване.

С риск да повторя една банална констатация ще кажа,

че като ярка червена, стомането твърда и същевременно каучуково гъвкава нишка тук се гъне, вие, извива и пак тържествува мисълта...

Мисълта на една ерудирана авторка, която в своите шеметни и в някои случаи трудно разбираеми амплитуди обсебва ту тъмните дълбини на живота, ту с електронен порив се забива в космичната вис на далнините. Тук го няма често срещаното потъване в социалните проблеми, което да се харесва на бунтуващи и митингуващи.

Но - това не значи, че не съществува, че Габриела Цанева ги е загърбила, че е безразлична към тях. (Вижте стихотворенията „Циклоп“, „Старицата“, поемата „Сами“, „Палач“, „Избор“ и редица други.) Това са важни, жизнени, социални проблеми, но изказани с оригиналния, специфичен стил на поетесата. Без да позира героично, както се изкушава по-голямата част от поетите в миналото и все по-малка част от съвременните.

От всичко изказано до тук, съвсем искрено се надявам, че всеки до

когото стигне бройка от стихосбирката на Габриела Цанева „Светлата пътека към звездите“ ще се убеди, че тя е един трезвен сеизмограф на чувства и мисли, удовлетворяващи младите ни съвременници.

Ето защо, аз горещо я препоръчвам на всички читатели!“

ПЕТКО ОГОЙСКИ

ЖИВОТЪТ СЕ СЛУЧВА

Животът се случва -
Минава - послушен.
Понякога с пух ме покрива
Понякога жили с коприва;
Дали съм жива?
Забравих да питам...
Политам.
С крила откривам света.
Светя...
Днес пагам.
Утре може пак да летя...
Днес бягам...
Утре може пак да кървя...
Днес вървя към същността на битието.
Днес отивам в полето, където младите жита се хранят от топлата утроба на семената си и на дъжда..

ГАБРИЕЛА ЦАНЕВА,